

Večkrat sem sanjala, kako me Žana vzame na roko, me pritisne in poboža po glavi. Potrebujem ljubkovanja. Saj sem vendar še otrok. Mala siročica, brez atka in mamice, brez mile, dobre Zo=Zo.

Žana ni razumela tega.

Včeraj, ko sem se čutila zelo samotno in žalostno, sem objela svojo majceno prijateljico. Hotela sem jo poljubiti v lice. Žana je skočila s stolice in zakričala:

»Proč, gnusna opica! Kako si upaš dotikati se mojega obraza?!«

Prijela me je za uho in me začela biti po gobčku. Torej tako? Jaz sem dala Žani radost in zdravje, ona pa me bije po ročicah in gobčku... O, Žana je zelo, zelo nedobra!

Strah me je objel. Gledala sem v njene modre oči, ki so postale zlobne. Mislila sem si: »Kakšna bo Žana, ko doraste?« Ne hotela bi biti tedaj v njenih rokah.

Stekla sem v svoj kotiček. Sedla sem in začela kimati z glavo. Morala sem resno premisliti to, kar se je zgodilo. Nisem več imela rada Žane. Nisem mogla dlje ostati pri njej...

Čakala sem trenutka, ko odpira služkinja pred nočjo vrata na dvorišče. V nedrje sem shranila svoj dnevnik in svinčnik pa sem, ne da bi me kdo opazil, stekla iz hiše. Sklenila sem, da se nikdar več ne vrnem k Žani.

Ljubša sta mi rdečelas Vravec in plešasti kramar nego ona!

Ne vem zakaj, toda ljubša sta mi...

(Dalje prihodnjič.)

Izumitelj Tomaž Alva Edison.

FIZIKUS.

West Orangeu pri New-Yorku v Ameriki je umrl dne 18. oktobra veliki izumitelj Thomas Alva Edison v 85. letu starosti. Na vsak korak srečavamo njegove izume — najvažnejši je električna žarnica, ki razsvetljuje v milijonih in milijonih izvodih mesta in vasi po vsem civiliziranem svetu. Brezprimerno naglo prodira ta luč do najtemnejših in najskrtejših koticov sveta, neizprosno izpodrivajoč vsa druga svetila, ki so imela kdaj veljavo.

Znano vam je, da so imeli mnogi veliki pesniki, modrijani in znameniti izumitelji prav siromašne roditelje. Tudi Thomas Alva Edison, ki je bil rojen dne 11. februarja 1847. v mestu Milanu (Ohio) v Zedinjenih državah, ni zrasel v sijajnih razmerah. Že kot otrok si je moral služiti sam svoj kruh. Prodajal je v vlakih, ki so vozili med Port Huronom in Detroitom, časopise, sadje, okrepčila in mnogotero drugih malenkosti. Zasluženi denar je po večini dajal staršem in s tem pokazal svojo veliko ljubezen do očeta in matere. Kar mu je pa ostalo, je porabil za kemikalije, knjige in fizikalne aparate. V prtljažnem vozu vlaka Port Huron—Detroit si je uredil majhen laboratorij, kjer je stala tudi majhna ročna tiskarna, na kateri je tiskal svoj lasten časopis. Bil je odgovorni urednik, izdajatelj in stavec obenem in je imel 400 naročnikov. Nekega dne je pa med vožnjo eksplodirala cevka s fosforjem in voz je prišel goreti; seveda je pomenilo to tudi konec njegovega časopisa.

Ko je imel 16 let, je rešil življenje sinčku nekega postajenačelnika. Iz hvaležnosti mu je oče rešenega otroka dovolil, da je smel proučavati telegrafске aparate na postaji. Kmalu nato je bil nastavljen za telegrafista. Takrat je bil v železniški službi predpis, da je moral službujoči telegrafist v dokaz, da ne spi, oddati vsako uro centrali znamenje za številko »6«. To pa Edisonu, ki je rad spal, ni prijalo. Zato je skonstruiral aparat, ki je bil priključen na posebno uro in ki je avtomatično (sam od sebe) vsakih 60 minut oddajal omenjeno znamenje. Bil je to njegov prvi izum.

Kmalu se je začelo za Tomaža burnih doživljavaev polno življenje. Ker se je bolj ukvarjal s svojimi poskusi kakor pa s službo, je moral večkrat menjati nameščenje. Toda poskusi so ga napravili znamenitega. Tisti čas so po eni telegrafski žici mogli oddajati samo eno brzojavno poročilo. Šele njegova iznajdba, ki jo je imenoval »pre-našalec«, je omogočila samolastno prenašanje telegramov iz enega brzojavnega voda v drug vod in oddajanje dveh brzojavov po eni sami žici.

Tako so sledile leto za letom nove iznajdbe. Leta 1868. ga najdemo v telegrafskem uradu v Bostonu kot vodjo, kjer je pa ostal le eno leto. Vleklo ga je v New-York in v njegovi bližini (v Newarku) si je uredil svojo delavnico. To je oddal kmalu nekemu prijatelju, sam pa si je postavil v Menlo-parku toliko občudovanih laboratorij (delavnico), odkoder je izšla skoro večina njegovih izumov; o njem so krožile različne pravljice in govorice, tako da so ga imenovali »čarovnika iz Menlo-parka«. Najprej se je bavil tu z izgotovitvijo žarnice. Najtežje pri tem izumu je bilo najti material, ki bi žarel in svetil v neprodušno zaprti in brezračni stekleni hruški. 6000 različnih snovi je Edison preizkusil in končno je našel snov — zogljeno bambusovo stebelce. Veliki slavnostni trenutek je bil za Edisona na večer 10. decembra 1879., ko je vzplamtela v laboratoriju prva žarnica. 42 ur je gorela ta luč, prva žarnica na svetu.

Ne zahvaljuje pa Edison svojega obstanka samo električna razsvetljava; tudi električni stroji in dinamo so z njegovim izboljšanjem pridobili na veljavi. Gramofon, telefon in kinematograf so bili tudi izpopolnjeni v delavnici tega vsevedeža. V zadnjih desetletjih se je veliki iznajditelj pečal z razmnoževalnimi aparati, z izumom novih tkanin, umetnega gumija itd. V celem je naznanil ameriškemu patentnemu uradu več nego tisoč izumov. Vse njegovo življenje je bilo izpolnjeno z delom in pridnostjo; sam je večkrat dejal, da sta pamet in bistrournost le — velika marljivost. Neredko je predsedel pri kakšnem izumu nepretrgoma po 60 ur in se je potem odpočil z 18—24urnim spanjem.

Edison je veljal vedno in velja tudi danes po smrti za moža, ki ni samo mnogo novega izumil, temveč tudi izboljšal mnogotere stvari vsakdanjega življenja. Brez njegovih bistrournih del bi si ne mogli predstavljati današnjega sveta. Ta duhoviti, nesmrtni mož je podaril človeštvu izume, ki so v temeljih preobrazili življenje civiliziranega človeka. Plodovi njegovega dela ostanejo neminljivi do konca zemeljskih dni.

